

Innst. S. nr. 203

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument nr. 8:47 (2008–2009)

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Jan Arild Ellingsen og Karin S. Woldseth om å fjerne regnskapsplikten for små stiftelser

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Jan Arild Ellingsen og Karin S. Woldseth fremsatte 26. februar 2009 følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å unnta små stiftelser for regnskaps- og revisjonsplikt.

II

Stortinget ber Regjeringen sørge for at Brønnøysundregistrene frafaller krav om forsinkelsesgebyr for små stiftelser."

Forslagsstillerne viser til at føring av regnskap etter kravene i regnskapsloven med påfølgende revisjon kan være en kostbar affære. Det er urimelig at små frivillige enheter skal rammes av samme lovverk som større stiftelser.

Maksimalt forsinkelsesgebyr fra Brønnøysundregistrene for ikke å levere regnskap utgjør 44 720 kroner. Etter forslagsstillernes mening bør det offentlige være svært tilbakeholdne med å ilegge gebyr i en slik størrelsesorden til små stiftelser.

Det vises til Dokument nr. 8:47 (2008-2009) for nærmere redegjørelse og begrunnelse for forslaget.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klungland, Torgeir Micaelsen, lederen Reidar Sandal, Unn Therese O. Sørensen og Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars Sponheim, viser til uttalelse fra finansministeren i brev av 25. mars 2009 til finanskomiteen. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil påpeke behovet for kontrollmekanismer som sikrer at stiftelsenes kapital faktisk blir benyttet til de formål som stiftelsene er ment å tilgodese. Samtidig er det viktig å sikre at hensynet til nødvendig samfunnsmessig kontroll blir ivaretatt uten uforholdsmessige byrder for stiftelsene. Flertallet viser til departementets vurdering av dette forholdet, og støtter dette.

Flertallet viser også til at justiskomiteen vurderte spørsmålet om regnskaps- og revisjonsplikt for stiftelser i forbindelse med behandlingen av stiftelsesloven i Innst. O. nr. 74 (2000–2001), og da uttalte enstemmig:

"Komiteen mener det er viktig at alle stiftelser underlegges regnskaps- og revisjonsplikt for å muliggjøre en reell kontroll og tilsyn med stiftelsene. Komiteen viser til at dersom stiftelsen har en enkel

økonomi, vil også regnskaps- og revisjonsarbeidet bli enkelt, og det kan ikke sees på som urimelig å sette krav om dette."

Flertallet mener at regnskapsplikt for stiftelser er en viktig kontrollmekanisme for å ivareta at kapitalen blir benyttet til de formål den er ment å tilgodese, og er enig i at forslaget om fjerning av regnskapsplikt for små stiftelser ikke følges opp på dette tidspunktet.

Flertallet har imidlertid merket seg at finansministeren vil ta opp forholdet til revisjonsplikten i lovproposisjonen som er varslet lagt fram høsten 2009 som en oppfølging av NOU 2008:12 Revisjonsplikten for små foretak.

Flertallet er enig i at dersom innsendingsplikten etter § 8-2 i regnskapsloven skal videreføres for alle stiftelser, vil ileggelse av forsinkelsesgebyr være et egnet virkemiddel for å sikre at innsendingsplikten blir fulgt opp i praksis. Flertallet har imidlertid merket seg at praktiske, hensiktsmessige og tekniske sider ved en differensiering av gebyrene etter størrelse vil bli vurdert i departementets oppfølging av Revisjonspliktutvalgets innstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at det bør foretas en nærmere vurdering av om innsendingsplikten bør opprettholdes for alle stiftelser, eller om det for de minste stiftelsenes vedkommende er tilstrekkelig at de skal være forpliktet til å fremlegge regnskap overfor Stiftelsestilsynet.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i oppfølgingen av Revisjonspliktutvalgets innstilling vurdere hensiktsmessigheten av å forenkle regelverket for små stiftelser, herunder revisjonsplikt, innsendingsplikt og differensierte forsinkelsesgebyrer."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Dokument nr. 8:47 (2008–2009) for nærmere redegjørelse og begrunnelse for disse medlemmers forslag. Forslaget er bl.a. fremmet med bakgrunn i at gjeldende bestemmelser slår særdeles urimelig ut for små stiftelser, og man har sett en rekke eksempler på at bestemmelsene rammer på en slik måte at dette neppe kan ha vært hensikten da

Stortinget behandlet og fattet vedtak i Innst. O. nr. 74 (2000–2001). Derfor er det etter disse medlemmers mening hensiktsmessig at Stortinget fatter vedtak om å unnta små stiftelser for regnskaps- og revisjonsplikt, samt frafalle krav om forsinkelsesgebyr for små stiftelser. Disse medlemmer har i forslaget ikke utdypet hvor grensen skal gå for små stiftelser. Dette mener disse medlemmer at Stortinget skal ta stilling til når man blir forelagt en egen sak om dette.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å unnta små stiftelser for regnskaps- og revisjonsplikt.

II

Stortinget ber Regjeringen sørge for at Brønnøysundregistrene frafaller krav om forsinkelsesgebyr for små stiftelser."

For øvrig vil disse medlemmer sekundært støtte det fremlagte forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen i oppfølgingen av Revisjonspliktutvalgets innstilling vurdere hensiktsmessigheten av å forenkle regelverket for små stiftelser, herunder revisjonsplikt, innsendingsplikt og differensierte forsinkelsesgebyrer.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å unnta små stiftelser for regnskaps- og revisjonsplikt.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen sørge for at Brønnøysundregistrene frafaller krav om forsinkelsesgebyr for små stiftelser.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til representantforslaget og merknadene ovenfor og råar Stortinget til å gjøre følgende

Arild Ellingsen og Karin S. Woldseth om å fjerne regnskapsplikten for små stiftelser – vedlegges protokollen.

v e d t a k :

Dokument nr. 8:47 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Jan

Oslo, i finanskomiteen, den 23. april 2009

Reidar Sandal

leder

Hans Olav Syversen

ordfører

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til komiteen, datert 25. mars 2009

Representantforslag nr. 47 (2008-2009)

Jeg viser til brev 12. mars 2009 med forslag fra representantene Ulf Leirstein, Jan Arild Ellingsen og Karin S. Woldseth om at Regjeringen legger frem forslag om å unnta små stiftelser for regnskaps- og revisjonsplikt. Det foreslås også at Regjeringen sørger for at Brønnøysundregistrene frafaller krav om forsinkelsesgebyr for små stiftelser.

Forslagsstillerne viser til at det i forbindelse med innføring av regnskapsplikt for stiftelser 1. januar 2005, ikke ble gjort forskjell på store og små stiftelser. Forslagsstillerne viser til at det å føre regnskap etter kravene i regnskapsloven med påfølgende revisjon kan være en kostbar affære ut fra stiftelsens økonomi, og i mange tilfeller vil være lite hensiktsmessig. Forslagsstillerne anfører at det er urimelig at små frivillige enheter, som for eksempel en speiderhytte, skal rammes av samme lovverk som større stiftelser. Forslagsstillerne peker på at et bortfall av regnskapsplikten for små stiftelser uansett vil forutsette at Lotteri- og stiftelsestilsynet foretar de nødvendige kontroller.

Regnskapsplikten for stiftelser følger av regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 10. Regelen har sin bakgrunn i vurderingene til Stiftelseslovutvalget i NOU 1998:7, hvor det særlig pekes på at regnskapsplikt er en forutsetning for mulighetene til å føre tilsyn og kontroll med stiftelser. En slik kontroll fra Lotteri- og stiftelsestilsynets side som representantenes forutsetter, er derfor avhengig av at stiftelsen fører regnskap.

Forslagsstillerne anfører om at det i forbindelse med innføringen av regnskapsplikt for stiftelser 1. januar 2005, ikke ble skilt mellom små og store stiftelser, fremstår etter mitt syn som unyansert. Det er isolert sett riktig at det etter regnskapsloven § 1-2 nr. 10 ikke skilles mellom små og store stiftelser. Regnskapslovens system bygger imidlertid på at det skal skje en differensiering basert på institusjonenes størrelse. Grunnlaget for denne differensieringen finnes i regnskapsloven §§ 1-5 og 1-6, og jeg vil i den forbindelse særlig vise til de forenklede reglene som gjelder for små regnskapspliktige for eksempel etter regnskapsloven kapittel 7 del II. Jeg viser videre til at det ved innføringen av bestemmelsen om regnskapsplikt for stiftelser i regnskapsloven, nettopp ble lagt vekt på at det er oppstilt forenklede regler for små regnskapspliktige, jf. særlig Justisdepartementets vurdering på s. 56 i Ot.prp. nr. 15 (2000-2001).

Revisjonsplikten for små stiftelser er nylig vurdert av Revisjonspliktutvalget i NOU 2008:12. På s.

93 i utredningen pekes det på at stiftelser, som selveiende rettssubjekter, ikke har eiere som kan bidra til å sikre en forsvarlig forvaltning av virksomhetens midler og til at utdeling av disse midlene skjer i henhold til vedtektene. Utvalget viser til at dette medfører en økt risiko for at enkeltpersoner beriker seg gjennom – eller på bekostning av – stiftelsen, dersom revisors kontroll av forvaltningen og utdelingene bortfaller. Utvalget peker på at den kontroll som Stiftelsestilsynet fører, gjøres på grunnlag av en forutsetning om at alle stiftelser har revisjonsplikt. Stiftelsestilsynet er et relativt nyopprettet organ som skal føre tilsyn med de rundt 9000 stiftelsene som finnes i Norge. Stiftelsestilsynet fokuserer derfor på å undersøke misligheter som blir avdekket, og har bare begrensede muligheter til å føre løpende kontroll med samtlige stiftelser. Utvalget viser dessuten til at mange stiftelser er fritatt fra skatteplikt, og at disse derfor heller ikke vil være omfattet av den kontroll skattemyndighetene gjennomfører i andre foretak. En opphevelse av revisjonsplikten for mindre stiftelser må antas å føre til økte kostnader for det offentlige tilsynet, og at dette vil måtte kompenseres gjennom økte registreringsgebyrer og årlige avgifter for stiftelsene etter gjeldende finansieringssystem. Utvalget viser til at revisors kontroll med stiftelser er et viktig bidrag til samfunnets generelle kontroll med stiftelser, og at kostnadene knyttet til revisjon ikke vil utgjøre noe vesentlig beløp for små stiftelser med enkle regnskaper. På den bakgrunn konkluderes det med at revisjonsplikten for mindre stiftelser ikke bør oppheves.

Som drøftelsen i det foregående har vist, er det etter mitt syn ikke grunnlag for å følge opp representantenes forslag om unntak fra regnskaps- og revisjonsplikten for små stiftelser på det nåværende tidspunkt. Jeg viser imidlertid til at utredningen om revisjonsplikt for mindre regnskapspliktige har vært på høring, og at departementet nå arbeider med oppfølgingen av utvalgets ulike forslag. Departementet legger opp til å legge frem en lovproposisjon i løpet av høsten, og forholdet til revisjonsplikten vil bli tatt opp i dette arbeidet.

Når det gjelder representantenes forslag om at Brønnøysundregistrene frafaller krav om forsinkelsesgebyr for små stiftelser, vil jeg særlig vise til at dette er et gebyr som må ses i sammenheng med innsendingsplikten etter § 8-2 i regnskapsloven. Formålet med innsendingsplikten er blant annet å sikre offentlighetens og kontrollmyndighetenes innsyn i regnskapspliktige enheters virksomhet. Hensikten

med reglene om forsinkelsesgebyr er å sikre at innsendingsplikten overholdes.

Den adgangen Regnskapsregisteret har i enkelt saker til å helt eller delvis ettergi forsinkelsesgebyret, av preventive hensyn, er begrenset til tilfeller hvor det kan sannsynliggjøres at innsendingsplikten ikke er overholdt som følge av forhold utenfor den regnskapspliktiges kontroll, eller hvor det foreligger særlige rimelighetsgrunner.

Jeg er ikke i tvil om at gebyrileggelse (inntil kr. 44 720,-) er et effektivt virkemiddel for å sikre oppfyllelse av innsendingsplikten. Det kan imidlertid

være grunn til å vurdere om det vil være hensiktsmessig, også rent praktisk/administrativt, å foreta en differensiering av gebyret, særlig i forhold til svært små stiftelser. Slike eventuelle endringer i satsene, eventuelt forslag om differensieringsregler, er foreløpig ikke vurdert av departementet. Dersom det viser seg at dette er praktisk, hensiktsmessig og teknisk mulig, vil jeg legge opp til at departementet behandler dette samtidig med oppfølgingen av Revisjonspliktsutvalgets utredning om revisjonsplikt for mindre regnskapspliktige.

